

§ 164

Ärendenummer RS 2025/892

Inriktningsbeslut bolagsbildning Krösatåg

Beslut

Regionstyrelsen beslutar att Region Kalmar län tillsammans med Region Jönköpings län, Region Kronoberg, Region Blekinge, Region Skåne och Region Halland går vidare med förberedelserna för att bilda ett gemensamt bolag, Krösatågen AB, ägt av de sex samverkande regionerna.

Bolaget ska fungera som ett servicebolag till regionerna och ansvara för både operativa och strategiska uppgifter.

I förberedelserna ingår:

- att arbetet med att ta fram bolagsordning, aktieägaravtal och ägardirektiv genomförs under 2025.
- att bolagets organisationsstruktur, uppdrag, kapitalbehov och etableringstidplan konkretiseras under 2025.
- att upphandlingsrättsliga, juridiska och kommunalrättsliga förutsättningar säkerställs som en del i processen att ta fram ovan nämnda styrdokument under 2025.
- att respektive region genom trafikdirektörerna i kollektivtrafikmyndigheterna deltar i det fortsatta samordnings- och etableringsarbetet under 2025 och 2026 med sikte på att Krösatågen AB etableras senast 1 januari 2027.

Bakgrund

Krösatågen utgör en viktig del av den regionala tågtrafiken i södra Sverige. För att stärka kvalitet, tydlighet och långsiktighet i organisationen vill den politiska samverkansgruppen Krösatågen ta nästa steg, att bilda ett gemensamt bolag, Krösatågen AB. Nuvarande samverkansorganisation präglas av strukturella och funktionella utmaningar. Dessa har identifierats genom tidigare rapporter och intervjuer med nyckelaktörer. Det råder otydlighet kring mandat, ansvarsfördelning och ledning.

Affärschefsfunktionen är svagt definierad och styrningen splittrad. Detta hämmar effektivitet och möjligheten att driva verksamheten professionellt. Dagens modell saknar ett tydligt gemensamt operativt ansvar. Det finns därför ett behov av att samla lednings- och styrfunktioner i ett separat aktiebolag.

Mål och syfte

Syftet med bolagsbildningen är att skapa tydligt ansvar, effektivare styrning, professionell ledning och bättre samordning mellan regionerna. Målet är en

högre kvalitet och ökad kostnadseffektivitet i trafiken samt stärkt kapacitet att utveckla Krösatågen i linje med framtidens krav på hållbara och attraktiva transporter.

Övervägande - organisatoriska och juridiska

Krösatågen AB föreslås vara ett servicebolag till regionerna. Bolaget ska ansvara för operativ samordning, fordonshantering och trafikplanering. Bolaget kan också om ägarna så vill, genomföra upphandlingar inom verksamhetsområdet samt hantering av kundrelationer. Styrningen säkras genom en tydlig bolagsordning, ägardirektiv och gemensam styrelse. Ägandet ska fortsätta vara regionalt, men beslut och operativ styrning samlas i bolaget.

Ekonomi

Två alternativ av associationsformer, aktiebolag och fördjupad samverkan, har övervägts varav bolag förordas. Bildandet av ett bolag bedöms ge bättre förutsättningar för effektivitet, tydlighet och samlad styrning utan att medföra betydande merkostnader. Det kommer fortfarande att finnas behov av befintliga resurser ute i regionerna som bidrar in till Krösatågen i de forum och arbetsgrupper som kommer att föreslås i en framtida organisation.

Ärendet har behandlats på sammanträde med kollektivtrafiknämnden den 28 augusti 2025. Nämnden har föreslagit regionstyrelsen att besluta enligt följande:

”Regionstyrelsen beslutar att Region Kalmar län tillsammans med Region Jönköpings län, Region Kronoberg, Region Blekinge, Region Skåne och Region Halland går vidare med förberedelserna för att bilda ett gemensamt bolag, Krösatågen AB, ägt av de sex samverkande regionerna.

Bolaget ska fungera som ett servicebolag till regionerna och ansvara för både operativa och strategiska uppgifter.

I förberedelserna ingår:

- att arbetet med att ta fram bolagsordning, aktieägaravtal och ägardirektiv genomförs under 2025.
- att bolagets organisationsstruktur, uppdrag, kapitalbehov och etableringstidplan konkretiseras under 2025.
- att upphandlingsrättsliga, juridiska och kommunalrättsliga förutsättningar säkerställs som en del i processen att ta fram ovan nämnda styrdokument under 2025.
- att respektive region genom trafikdirektörerna i kollektivtrafikmyndigheterna deltar i det fortsatta samordnings- och etableringsarbetet under 2025 och 2026 med sikte på att Krösatågen AB etableras senast 1 januari 2027”.

Regionstyrelsens arbetsutskott lämnade § 165 den 26 augusti 2025 följande förslag till regionstyrelsen:

”Regionstyrelsen beslutar att Region Kalmar län tillsammans med Region Jönköpings län, Region Kronoberg, Region Blekinge, Region Skåne och

Region Halland går vidare med förberedelserna för att bilda ett gemensamt bolag, Krösatågen AB, ägt av de sex samverkande regionerna.

Bolaget ska fungera som ett servicebolag till regionerna och ansvara för både operativa och strategiska uppgifter.

I förberedelserna ingår:

- att arbetet med att ta fram bolagsordning, aktieägaravtal och ägardirektiv genomförs under 2025.
- att bolagets organisationsstruktur, uppdrag, kapitalbehov och etableringstidplan konkretiseras under 2025.
- att upphandlingsrättsliga, juridiska och kommunalrättsliga förutsättningar säkerställs som en del i processen att ta fram ovan nämnda styrdokument under 2025.
- att respektive region genom trafikdirektörerna i kollektivtrafikmyndigheterna deltar i det fortsatta samordnings- och etableringsarbetet under 2025 och 2026 med sikte på att Krösatågen AB etableras senast 1 januari 2027”.

Överläggning

Under överläggningen föreslår Peter Wretlund (S) att regionstyrelsen ska besluta i enlighet med arbetsutskottets förslag.

Efter avslutad överläggning beslutar regionstyrelsen enligt arbetsutskottets förslag.

Handlingar

1. Protokollsutdrag från regionstyrelsens arbetsutskott § 165 den 26 augusti 2025
2. Protokollsutdrag från kollektivtrafiknämnden den 28 augusti 2025
3. Tjänsteskrivelse från kollektivtrafiknämnden, daterad den 21 augusti 2025
4. Fördjupad konsekvensanalys inför beslut om framtida associationsform för Krösatågssamverkan
5. Slutrapport-Framtida organisationsform för Krösatågssamarbetet

Expedierat till:

trafikdirektör

Region Jönköpings län

Region Kronoberg

Region Blekinge

Region Skåne

Region Halland